

Inhoud

Deel 1 – Theoretische achtergrond

15

1 Historie, definitie en verklaringsmodellen

17

- 1.1 Wat is broddelen? 17
- 1.2 Geschiedenis van broddelonderzoek 20
 - 1.2.1 Broddelen in Noord-Amerika 22
 - 1.2.2 International Cluttering Association (ICA) 24
- 1.3 Broddelen en definities 24
 - 1.3.1 Broddelen in andere talen 26
- 1.4 Belangrijkste kenmerken van broddelen 27
 - 1.4.1 Een hoge en/of onregelmatige articulatiesnelheid 27
 - 1.4.2 Verminderde spraakverstaanbaarheid door telescopie of coalescentie 28
 - 1.4.3 Hoge frequentie van normale niet-vloeiendheden 29
 - 1.4.4 Fouten bij het pauzeren 30
 - 1.4.5 Prevalentie en incidentie 30
 - 1.4.6 Etiologie 34
 - 1.4.7 Signalen van mogelijk broddelen bij schoolgaande kinderen 36
 - 1.4.8 Broddelen en normale ontwikkeling 36
 - 1.4.9 Prognose 39
 - 1.4.10 Subtypering van broddelen 40
- 1.5 Verklarende modellen van broddelen 42
 - 1.5.1 Central language imbalance 42
 - 1.5.2 Linguïstisch niet-vloeiendheidsmodel 42
 - 1.5.3 Taalautomatiseringstekortmodel (Van Zaalen, 2009) 43
- 1.6 Monitoring in het taalproductiemodel van Levelt 48
- 1.7 Bewustzijn van en houding ten opzichte van broddelen 53
 - 1.7.1 Broddelen en het viercomponentenmodel van Stournaras 54
 - 1.7.2 Negatief stigma ten aanzien van broddelen in vroege literatuur 55
 - 1.7.3 Publieke bewustwording van broddelen 56
 - 1.7.4 Bewustzijn bij logopedisten van broddelen 58
- 1.8 Tot slot 59

2 Broddelsymptomen

61

- 2.1 Kernkarakteristieken 61
- 2.2 Karakteristieken en symptomen 62
 - 2.2.1 Te hoge en/of te onregelmatige snelheid 62
 - 2.2.2 Woordstructuur 64
 - 2.2.3 Spreekpauzes 65
 - 2.2.4 Niet-vloeiendheden 67

2.2.5	Communicatiestoornissen	69
2.2.6	Melodische patronen	70
2.2.7	Ritme en muzikaliteit	72
2.2.8	Handschrift- en schrijfproblemen	73
2.2.9	Zelfevaluatie, spraakbeheersing en monitoring	74
2.2.10	Aandacht en concentratie	75
2.2.11	Auditieve vaardigheden	76
2.2.12	Planningsproblemen	76
2.3	Invloeden op spreek snelheid	77
2.3.1	Linguïstische factoren	77
2.3.2	Fonetische en fonologische aspecten	78
2.3.3	Relevantie van het onderwerp voor de spreker	78
2.3.4	Invloed van de spreek snelheid op percepties over de spreker	78
2.3.5	Spreek snelheid bij mensen met een verstandelijke beperking of neurologische beperkingen	79
2.3.6	Emotionele toestand en motivatie	80
2.3.7	Effect van leeftijd	80
2.4	Tot slot	81

Deel 2 – Diagnostiek

83

3 Assessment

85

3.1	Predictive Cluttering Inventory-revised	86
3.2	Anamnese	86
3.3	Overwegingen rond tweetaligheid en broddelen	90
3.4	Audio- en video-opnames	90
3.5	Aanpassing van de spreek snelheid	92
3.6	Vloeiendheid	93
3.7	Verstaanbaarheid	94
3.8	Bewustzijn en gebrek aan bewustzijn	94
3.9	Linguïstische vaardigheden	95
3.10	Oraal-motorische coördinatie	96
3.11	Tot slot	96

4 Onderzoeksinstrumenten

97

4.1	De Fluency Assessment Battery	97
4.2	Gelijktijdige diagnostiek en therapie	97
4.3	Diagnostische therapie (assessment & oefeningen)	98
4.3.1	Diagnostische oefening 1 – ‘Vertel je naam’	99
4.3.2	Diagnostische oefening 2 – Articulatiesnelheid	100
4.3.3	Diagnostische oefening 3 – Hardop lezen	102
4.3.4	Diagnostische oefening 4 – Terug tellen	103

4.4	Change readiness	104
4.5	Analyse van opnames en vragenlijsten	105
4.5.1	Gemiddelde articulatiesnelheid (GAS)	106
4.5.2	Analyse van niet-vloeiendheden	108
4.6	Analyse binnen verschillende spraakcondities	109
4.6.1	Anamnese	109
4.6.2	Spontane spraak	110
4.6.3	Hardop lezen	111
4.6.4	Navertellen van een verhaal	112
4.6.5	Schrijven en handschrift	113
4.6.6	Screening Phonological Accuracy	115
4.6.7	Oral Motor Assessment Scale	116
4.6.8	Spraakanalyse met de Praat-software	118
4.6.9	Zelfevaluatiechecklists voor broddelen	119
4.7	Differentiaaldiagnose	119
4.7.1	Differentiaaldiagnostische criteria	120
4.7.2	Diagnostische markers	121
4.8	Tot slot	122

5 Broddelen en andere stoornissen **123**

5.1	Broddelen en andere stoornissen met een onregelmatig tempo	123
5.1.1	Broddelen en dyslexie	123
5.1.2	Broddelen en TOS	124
5.1.3	Broddelen en stotteren	124
5.1.4	Autismespectrumstoornis	129
5.1.5	ADHD en ADD	130
5.1.6	Neurogeen broddelen en dysartrie	131
5.2	Broddelen en andere vormen van te snelle of te langzame spreesnelheid	134
5.2.1	Broddelen en tachylalie	134
5.2.2	Broddelen en neurofibromatose type 1	134
5.2.3	Broddelen en het fragiele-X-syndroom	136
5.2.4	Broddelen en het syndroom van Down	138
5.2.5	Broddelen en specifieke leermoeilijkheden	142
5.2.6	Broddelen en spraakontwikkelingsdyspraxie	145
5.2.7	De stoornis van Gilles de la Tourette	146
5.3	Betrouwbaarheid van bestaande data in relatie tot broddelen en andere stoornissen, ziekten of syndromen	147
5.3.1	De elementen in de definitie	147
5.3.2	De invloed van taalcomplexiteit	147
5.4	Tot slot	148

6 Therapeutische overwegingen	151
6.1 Therapieplan	151
6.2 Impact van therapie	152
6.2.1 Transfer en stabilisatie	152
6.2.2 Impact op korte en lange termijn	153
6.2.3 Impact binnen sociale communicatie	155
6.3 Problemen in de monitoring	156
6.4 Het viercomponentenmodel van broddelen	157
6.4.1 De cognitieve component	157
6.4.2 De emotionele component	160
6.4.3 De verbaal-motorische component	162
6.4.4 De communicatieve component	162
6.4.5 Therapeutische overwegingen	163
6.5 Oefenhiërarchie	164
6.6 Intensiteit van de behandeling	165
6.7 SMART-criteria	170
6.7.1 Specifiek	170
6.7.2 Meetbaar	171
6.7.3 Acceptabel	172
6.7.4 Realistisch	173
6.7.5 Tijdgebonden	175
6.8 Oefenopdrachten	175
6.9 Zelfobservatieschema's	176
6.10 Tot slot	176
7 Therapiemethoden en oefeningen	177
7.1 Identificatie	177
7.1.1 De rol van de omgeving bij de identificatie	178
7.1.2 Externe feedback	178
7.1.3 Monitoring door identificatie	179
7.1.4 Ontwikkeling van de feedbacklus	180
7.2 Niveaus van taalcomplexiteit	181
7.2.1 Opnoemen	182
7.2.2 Lezen	182
7.2.3 Beschrijven	183
7.2.4 Navertellen	185
7.2.5 Vertellen	185
7.2.6 Uitleggen	185
7.2.7 Associatief vertellen	186
7.2.8 Niveau 1-6, gericht op abstracte begrippen	187

7.2.9	Discussiëren	188
7.2.10	Overtuigen	188
7.3	Spreektempoverlaging	189
7.4	Audiovisuele feedbacktraining	191
7.4.1	Rationale voor de AVF-training	192
7.4.2	Subdoelen voor identificatie binnen AVF-training	194
7.4.3	Stappen in de AVF-training	194
7.5	Behandelplan voor syntactisch broddelen	195
7.5.1	Identificatie van niet-vloeiendheden	196
7.5.2	Identificatie van interjecties	197
7.5.3	Identificatie van pauzes en pauzeduur	198
7.5.4	Aanpassing van de spreeknelheid	200
7.5.5	Taalformulering en verhaalopbouw	201
7.6	Behandelplan voor fonologisch broddelen	202
7.6.1	Identificatie van verminderde spraakverstaanbaarheid	203
7.6.2	Identificatie van pauzes en pauzeduur	206
7.6.3	Verbeteren van de auditieve waarneming en het lettergreepbewustzijn	207
7.6.4	Aanpassing van de spreeknelheid	209
7.6.5	Prosodie, spraakritme en melodie	209
7.7	Behandelplan voor broddelstotteren	212
7.8	Lettergrepen tikken – syllable tapping	215
7.8.1	Stappen van lettergrepen tikken	215
7.9	Mindfulness	217
7.10	Tot slot	219
	Literatuur	221
	Register	237
	Over de auteur	245